

Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen

Generell och konstnärlig examen på forskarnivå

Bilaga 3

Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen:
Bilaga 3 Generell och konstnärlig examen på forskarnivå

Universitetskanslersämbetet • Löjtnantsgatan 21 • Box 7703, 103 95 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Särskilda förtydliganden vid ansökan om tillstånd att utfärda examen på forskarnivå

Författningstexterna

I högskolelagen (HL) och högskoleförordningen (HF) anges de krav som ställs på de lärosäten som utfärdar examen på forskarnivå. I högskoleförordningen står:

För generella examina på forskarnivå

Tillstånd att utfärda generella examina på forskarnivå får lämnas till andra högskolor än universitet inom ett område, om utbildningen och forskningen vid högskolan har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå inom området kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. (HF 6 kap. 5 c §)

För konstnärliga examina på forskarnivå

Tillstånd att utfärda konstnärliga examina på forskarnivå får lämnas till universitet och högskolor inom ett område, om den konstnärliga utbildningen, den konstnärliga forskningen och det konstnärliga utvecklingsarbetet vid universitetet eller högskolan har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå inom området kan bedrivas på en hög konstnärlig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. (HF 6 kap. 5 d §)

Vad är ett område för examen på forskarnivå?

Ett område kan beskrivas som ett avgränsat kunskapsfält. Området kan rymma ett eller flera ämnen för utbildning på forskarnivå (forskarutbildningsämnen). Lärosätet anger i sin ansökan hur området ska avgränsas och vilket eller vilka ämnen som man vill utfärda examen på forskarnivå inom (utbildning på forskarnivå) och som initialt kommer att ges inom området. Vad ett område för examenstillstånd kan omfatta kommer således att variera från fall till fall. Det behöver inte sammanfalla med ett område för masterexamen som redan finns vid lärosätet.

Vad inbegriper examenstillståndet?

Examenstillståndet innebär att lärosätet får rätt att fatta sådana beslut som högskoleförordningen tillskriver lärosäten med examenstillstånd på forskarnivå inom det område som tillståndet omfattar. Häri ingår att anordna och avveckla utbildningar på forskarnivå, anta till utbildning på forskarnivå, fastställa allmänna och individuella studieplaner osv. Inom ramen för examenstillståndet får lärosätet således utfärda generell doktors- och licentiatexamen alternativt konstnärlig doktors- och licentiatexamen i de forskarutbildningsämnena som det har inrättat.

Lärosätet behöver inte lämna in en förnyad ansökan till Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om forskarutbildnings upplägg eller innehåll ändras. Detta gäller också inrättande av nya forskarutbildningsämnena, så länge dessa ryms inom det område som lärosätet har examenstillstånd för.

Ansökan

I ansökan anger lärosätet inom vilket område det önskar bedriva forskarutbildning. Vidare anges i vilket eller vilka ämnen för utbildning på forskarnivå (forskarutbildningsämnena) som utbildning initialt kommer att anordnas. Det sökta examenstillståndet och därmed prövningen gäller området som helhet, inklusive de enskilda forskarutbildningsämnena som ryms inom området. Lärosätets planer för de enskilda forskarutbildningarna syftar till att ge underlag för en bedömning av hur lärosätet avser att konkret hantera det sökta examenstillståndet.

Bedömningsområden och bedömningsgrunder

Bedömningsområde: Förutsättningar	
Område	
Bedömningsgrunder	Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen. Områdets omfattning och avgränsning är rimlig och ändamålsenlig. Området relaterar till lärosätets utbildningar på ett övertygande och rimligt sätt. Området utgör en trovärdig vetenskaplig / konstnärlig helhet, där delarna stödjer helheten och varandra. Forskningen inom området är av sådan kvalitet och omfattning att forskarutbildning kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå. I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.
Vägledning ansökan	• Ange och beskriv det område inom vilket utbildning / konstnärlig utbildning på forskarnivå kommer att bedrivas. Ange i vilket eller vilka forskarutbildningsämnen som lärosätet till att börja med kommer att anordna forskarutbildning. • Beskriv och motivera områdets omfattning och argumentera för dess avgränsning, beskriv hur området förhåller sig till den / de forskarutbildningar som ansökan avser och till de utbildningar på grundnivå och avancerad nivå och till den forskning / konst - närliga forskning som bedrivs vid lärosätet (bifoga lärosätets utbildnings - och forskningsstrategi eller motsvarande). • Beskriv och analysera hur området utgör en vetenskaplig eller konstnärlig helhet, där delarna stödjer helheten och varandra, genom den innehållsliga relationen mellan området och de forskarutbildningsämnena lärosätet inledningsvis avser att inrätta samt hur forskarutbildningsämnena kommer att stödja varandra. I de fall området endast rymmer ett forskarutbildningsämne, beskriv hur dess olika inriktningar kommer att stödja varandra och helheten. • Motivera inrättandet av området för forskarutbildning, vilket behov täcker den i relation till samhälle och befintligt regionalt och nationellt utbildningsutbud. Ange också när starten är planerad och hur stor antagning av doktorander som är avsedd.
Vägledning bedömare	Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera.

forts. Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund	Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga / konstnärliga, pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.
Vägledning ansökan	- Beskriv och analysera handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens i förhållande till utbildningen (se nedan angående bilagor och angående tabeller 1 och 2 som finns i Excel-dokumentet Tabeller examenstillståndsprövning forskarnivå). - Beskriv och analysera hur handledarnas och lärarnas vetenskapliga / konstnärliga och pedagogiska kompetens - utveckling kommer ske, inklusive deras möjlighet att forska och följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet. - Beskriv hur arbetet ser ut för att långsiktigt säkra att det finns tillräckliga handledarresurser, t.ex. vid handledarbyten och pensionsavgångar.
Vägledning bedömare	Utgå från bedömningsgrund och underlag. Bedöm och motivera.

Forskarutbildningsmiljö

Bedömningsgrunder	Forskningen / den konstnärliga forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå inom området kan bedrivas på en hög vetenskaplig / konstnärlig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker både nationellt och internationellt.
Vägledning ansökan	- Beskriv och analysera på vilket sätt verksamheten kommer bedrivas för att ge doktoranderna en välfungerande och stimulerande vetenskaplig / konstnärlig miljö som rymmer tillräckligt många lärare och forskare för att skapa olika interaktioner och samspel samt ger tillgång till olika perspektiv och inriktningar. Beskriv och analysera hur forsknings-samarbeten bedrivs mellan företrädare för de olika ämnena / inriktningarna inom det sökta området. Beskriv också hur forskarna publicerar sina resultat inom området med den periodicitet och i de sammanhang som är vedertagna inom det aktuella kunskaps-fältet (se nedan angående bilagor och tabeller). - Beskriv hur arbetet kommer att ske för att vidga doktorandernas forskarutbildningsmiljö, till exempel genom att de nationella och internationella nätverk som lärosätets forskare inom det sökta området ingår i kommer doktoranderna till gagn. Beskriv också hur lärosätet kommer att verka för att doktoranderna deltar i nationella och internationella konferenser och publicera sig nationellt och internationellt i till exempel tidskrifter. - Beskriv hur förutsättningar kommer att ges för doktoranders samspel genom till exempel seminarier, kurser, konferenser mm. - Beskriv övriga externa samarbeten och samverkan som kontakter med närliggande utbildningar och angränsande utbildnings- och forskningsområden, både lokalt, nationellt och internationellt och hur det påverkar kvaliteten i utbildningen.
Vägledning bedömare	Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera.

forts. Bedömningsområde: Föresättningar

Resurser

Bedömningsgrunder	Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur. De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. De ekonomiska resurser som krävs för att bedriva forskarutbildning finns på plats.
Vägledning ansökan	• Beskriv doktorandernas tillgång till den litteratur och annat lärandematerial, de informationstekniska resurser samt den infrastruktur i övrigt som krävs för att de ska kunna tillgodogöra sig utbildningen på ett relevant sätt (<i>Behoven av infrastruktur varierar beroende på vilken utbildning det handlar om. För utbildningar med experimentella inslag är till exempel tillgång till goda laborativa förhållanden nödvändig och för konstnärliga utbildningar kan det till exempel handla om verkstäder och repetitionslokaler. För distansutbildningar kan det handla om att det bör finnas välutvecklade kommunikationsformer</i>). • Beskriv och analysera hur det säkerställs att tillgängliga resurser kommer utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. • Beskriv och motivera att lärosätets finansiering är tillräcklig och uthållig för forskarutbildning inom området när det gäller kurser, handledning, doktoranders studiefinansiering och antagning av nya doktorander med jämna mellanrum (bifoga budget, se nedan).
Vägledning bedömare	Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera.
Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet föresättningar	
Vägledning bedömare	Gör en samlad bedömning av bedömningsområdet <i>föresättningar</i> baserad på det samlade underlaget och utifrån samtliga bedömningsgrunder.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat	
Styrdokument (Allmän och individuell studieplan)	
Bedömningsgrunder	Det finns en allmän studieplan för hela utbildningen. Mall för individuell studieplan finns.
Väglledning ansökan	- Bifoga allmänna studieplaner och mall för individuella studieplaner. - Beskriv hur undervisning, kurslitteratur / annat lärandematerial och examinationer kommer att vara utformade. - Beskriv hur dessa styrdokument fastslås, förnyas och kvalitetssäkras.
Väglledning bedömare	Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera.
Säkring av examensmålen	
Bedömningsgrund	Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att doktoranderna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.
Väglledning ansökan	- Beskriv och analysera utifrån styrdokumentet hur kurser, seminarier, konferenser, tänkt publicering, deltagande i seniora forskares projekt, handledningstid, fördelning av poäng mellan kurser, andra moment och avhandlingsdel osv. kommer bidra till att högskoleförordningens mål för utbildningen uppnås. - Beskriv och analysera hur progressionen samt kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination ser ut. - Beskriv och motivera funktioner och roller för handledare och examinator samt hur rättssäkra examinationer kommer säkerställas.
Väglledning bedömare	Utgå från bedömningsgrund och underlag. Bedöm och motivera.
Jämställdhet	
Bedömningsgrund	Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.
Väglledning ansökan	Beskriv hur ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.
Väglledning bedömare	Utgå från bedömningsgrund och underlag. Bedöm och motivera.
Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet <i>utformning, genomförande och resultat</i>	
Väglledning bedömare	Gör en samlad bedömning av bedömningsområdet <i>utformning, genomförande och resultat</i> baserad på det samlade underlaget och utifrån samtliga bedömningsgrunder.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund	Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar doktorandens beredskap att möta förändringar i arbetslivet, både inom och utanför akademien.
Vägledning ansökan	- Beskriv och analysera hur utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet säkerställs genom utbildningens innehåll och utformning. - Beskriv i vilken utsträckning doktoranderna kommer ges möjlighet till institutionstjänstgöring eller dylikt i form av undervisning, administrativt arbete eller annat arbete. - Beskriv och analysera hur information inhämtas som är relevant för utbildningens kvalitetssäkring och utveckling med hänsyn till utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet. - Beskriv hur samverkan med anknytning till arbetslivet kommer att ske genom interaktioner mellan akademien och olika slags privata eller offentliga aktörer i lärosätets omvärld samt mellan eventuella industridoktoranders eller samverkansdoktoranders arbetsplatser.
Vägledning bedömare	Utgå från bedömningsgrund och underlag. Bedöm och motivera.

Bedömningsområde: Doktorandperspektiv

Bedömningsgrund	Utbildningen verkar för att doktoranderna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildning och läroprocesser.
Vägledning ansökan	- Beskriv hur arbetet kommer se ut för att doktoranderna ska ta aktiv del i att utveckla utbildning och läroprocesser. - Beskriv hur arbetet kommer se ut för att doktoranderna ska ta aktiv del i beslutsprocesser, inklusive beredning av frågor som rör forskarutbildning. - Beskriv hur rutiner för att säkra doktorandinflytande kommer dokumenteras. Beskriv också hur utfall av kursvärderingar och eventuella åtgärder kommer att sammanställas och återkopplas till doktoranderna. - Beskriv hur en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö kommer att säkerställas för doktoranderna.
Vägledning bedömare	Utgå från bedömningsgrund och underlag. Bedöm och motivera.

Tabeller och bilagor

Område

Lärosätets utbildnings- och forskningsstrategi eller motsvarande.

Handledarresurser och forskarutbildningsmiljö

Underlag handledare/ lärare och forskarutbildningsmiljö (generell examen)

- Tabell 1. Handledarresurser inom området. I tabell 1 anges möjliga handledare inom området innevarande läsår. Endast de lärare som medverkar på forskarnivån (inte tjänstlediga) anges. Uppge också förestående pensionsavgångar och pågående nyrekryteringar. Tabellen bör kommenteras i löpande text.
- CV för möjliga handledare (listade i tabell 1. Här ingår uppgifter om födelseår, examina (disciplin/ämnesområden), docentkompetens, tidigare anställningar, relevanta postdoktorsvistelser, handledarerfarenhet samt om andra akademiska uppdrag, inom och utanför lärosätet. Här ingår också uppgifter om samverkan med det omgivande samhället.
- Kompletta publikationsförteckningar för möjliga huvudhandledare (listade i tabell 1) fem år bakåt. Sammanställningen kan innehålla följande kategorier för publikationer för de senaste fem åren.
 - a. Refereegranskade vetenskapliga tidskriftsartiklar de senaste fem åren samt refereegranskade vetenskapliga tidskriftsartiklar accepterade för publicering innevarande år
 - b. Konferensbidrag
 - c. Artiklar – inte refereegranskade
 - d. Bokredaktörskap – om handledarresursen även författat kapitel i boken redovisas dessa separat. Se punkt (e)
 - e. Bokkapitel – flera kapitel i samma bok räknas var för sig.
 - f. Böcker – som inte innefattas av punkterna (d och e)
 - g. Rapporter
 - h. Patent – patentnummer
 - i. Recensioner
 - j. Övrigt
- Tabell 2. Övriga disputerade lärare och forskare inom området innevarande läsår. Även i denna tabell är det viktigt att endast ange de personer som medverkar på forskarnivån, likaså bör förestående pensionsavgångar och pågående nyrekryteringar anges. Tabellen bör kommenteras i löpande text.

- CV för övriga disputerade lärare och forskare (listade i tabell 2). Här ingår uppgifter om födelseår, examina (disciplin/ämnesområden), docentkompetens, tidigare anställningar, relevanta postdoktorsvistelser, handledarerfarenhet samt om andra akademiska uppdrag eller konstnärliga uppdrag inom och utanför lärosätet. Här ingår också uppgifter om samverkan med det omgivande samhället.
- Kompletta publikationsförteckningar för övriga disputerade lärare och forskare (listade i tabell 2), fem år bakåt.

Underlag handledare/ lärare och forskarutbildningsmiljö (konstnärlig examen)

- Tabell 1. Handledarresurser inom området. I tabell 1 anges möjliga handledare inom området innevarande läsår. Endast de lärare som medverkar på forskarnivån (inte tjänstlediga) anges. Uppge också förestående pensionsavgångar och pågående nyrekryteringar. Tabellen bör kommenteras i löpande text.
- CV för möjliga handledare (listade i tabell 1). Här ingår uppgifter om födelseår, examina (disciplin/ämnesområden), docentkompetens, tidigare anställningar, relevanta postdoktorsvistelser, handledarerfarenhet samt om andra uppdrag, akademiska eller konstnärliga, inom och utanför lärosätet. Här ingår också uppgift om samverkan med det omgivande samhället.
- Kompletta publikationsförteckningar för möjliga huvudhandledare fem år bakåt (listade i tabell 1). Sammanställningen kan innehålla följande kategorier för publikationer för de senaste fem åren.
 - a. Refereegranskade vetenskapliga/konstnärliga tidskriftsartiklar de senaste fem åren samt refereegranskade vetenskapliga/konstnärliga tidskriftsartiklar accepterade för publicering innevarande år
 - b. Kompletta förteckning över de senaste fem årens konstnärliga arbete samt arbeten inom konstnärlig utveckling och konstnärlig forskning för möjliga huvudhandledare (listade i tabell 1)
 - c. Konferensbidrag
 - d. Artiklar – inte refereegranskade
 - e. Bokredaktörskap – om handledarresursen även författat kapitel i boken redovisas dessa separat. Se punkt (f)
 - f. Bokkapitel – flera kapitel i samma bok räknas var för sig.
 - g. Böcker – som inte innefattas av punkterna (e och f)
 - h. Rapporter
 - i. Patent – patentnummer
 - j. Recensioner
 - k. Övrigt
- Tabell 2. Övriga lärare anställda på konstnärliga meriter inom området innevarande läsår. Även i denna tabell är det viktigt att endast ange de personer som medverkar på forskarnivån, likaså bör förestående pensions- avgångar och pågående nyrekryteringar anges. Tabellen bör kommenteras i löpande text.

- CV för övriga lärare anställda på konstnärliga meriter (listade i tabell 2). Här ingår uppgifter om födelseår, examina (disciplin/ämnesområden), docentkompetens, tidigare anställningar, relevanta postdoktorsvistelser, handledarerfarenhet samt om andra akademiska uppdrag eller konstnärliga uppdrag inom och utanför lärosätet. Här ingår också uppgift om samverkan med det omgivande samhället.
- Förteckning över de senaste fem årens KU-arbeten och konstnärlig forskning för övriga lärare anställda på tidsbegränsade förordnanden på konstnärliga meriter (listade i tabell 2).

Forskarutbildningsmiljö specifikt

Underlag doktorander

- Tabell 3 och 4. I dessa anges doktorander finansierade av det sökande lärosätet men som är antagna vid annat lärosäte.
- Förteckning över doktorsavhandlingar och licentiatavhandlingar framlagda i relevanta forskarutbildningsämnen de senaste fem åren (av doktorander anknutna till lärosätet).

Avtal med andra lärosäten gällande forskarutbildning (i förekommande fall). Redovisning av nationella och internationella nätverk (i förekommande fall). Lista på obligatoriska och valbara kurser som lärosätet erbjuder (vid det egna eller andra lärosäten).

Resurser

Budget för forskarutbildning inom området för fyra år framåt (prognoser för intäkter och utgifter).

Styrdokument

Allmänna studieplaner för planerade forskarutbildningar. En mall för hur den individuella studieplanen kommer att se ut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

